

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslagets formål og baggrund

Universitetsloven har nu fungeret i 6 år, og universiteterne har omstillet sig til den nye struktur. Tiden er således endnu ikke inde til at foretage en egentlig generel revision af loven, men på visse punkter har det vist sig hensigtsmæssigt at foretage justeringer for at imødekomme den udvikling, der har været, og for at gøre det muligt for universiteterne at fortsætte den dynamiske udvikling. Navnlig har universitetsloven vist sig at være for fokuseret på en entydig model for universiteternes interne styrelse uden tilstrækkelig hensyntagen til de enkelte institutioners forskellighed. Stort set alle institutioner har således søgt og fået dispensationer fra lovens styrelsesregler enten for hele institutionen eller for forskellige centerdannelser. Der er derfor behov for et opgør med tanken om en entydig måde at organisere et universitet på. Lovforslaget lægger op til et paradigmaskifte, hvor universiteterne får fuld frihed til at indrette sig efter egne ønsker og behov, under forudsætning af at der fortsat er medarbejder- og studenterindflydelse, en ansvarlig forvaltning og en målrettet strategi for universitetets faglige udvikling og bidrag til forskning, uddannelse og samfundet i øvrigt. Rammerne herfor opstilles for og i en dialog med det enkelte universitet i form af en udviklingskontrakt.

Lovforslaget handler derfor primært om udviklingskontrakter som nyt dialogbaseret styringskoncept imellem ministerium og universitet, men der er også behov for visse andre justeringer. Lovforslaget drejer sig om 1) udviklingskontrakter, 2) øget studenterindflydelse, 3) Ph.D.-stipendiater samt 4) forpligtende samarbejde/sammenlægning.

Punkterne 1 og 4 om udviklingskontrakter og forpligtende samarbejde/sammenlægning er opfølgning på Universitets- og forskningspolitisk redegørelse, jf. Folketingstidende FF 1998/99, side 2760, punkt 2 om øget studenterindflydelse er opfølgning på Redegørelsen om det repræsentative demokrati i uddannelsessystemet, jf. Folketingstidende FF 1997/98, side 2727,

og punkt 3 om Ph.D.-stipendiater er opfølgning på lov nr. 1117 af 29. december 1997 om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte og lov om statsgaranterede studielån og opfølgning på »Aftale om lønnede Ph.D.-stipendiater af 25. november 1997 mellem Finansministeriet og Akademikernes Centralorganisation«.

Betegnelsen »universiteter« er brugt som en samlet betegnelse for de institutioner, der er omfattet af lov nr. 1089 af 23. december 1992 om universiteter m.fl. (universitetsloven).

Udviklingskontrakter

Formålet med udviklingskontrakterne er at understøtte universiteternes ambitionsniveau på alle væsentlige områder kombineret med en frihed til intern omstilling. Dette tænkes opnået ved, at universiteterne formulerer deres mål og satsningsområder i form af en udviklingskontrakt med forskningsministeren, hvori indgår kontrakt mellem undervisningsministeren og et universitet om uddannelsesområdet, sådan at muligheder og forventninger på forhånd er afstemt. Udviklingskontrakterne vil gøre universiteternes mål mere konkrete og operationelle. Målene fastsættes i en dialog mellem den pågældende minister og hvert enkelt universitet, og aftaleformen er valgt som ramme for at give den fornødne fleksibilitet.

Denne klargøring af målene vil gøre det muligt mere åbent at debattere universiteternes opgaver og forpligtelser på forskningsområdet, på uddannelsesområdet og over for samfundet. På denne måde vil universiteternes store indsats bedre kunne synliggøres.

Det enkelte universitets strategiplan indgår som et centralt element i det faglige grundlag for udviklingskontrakten. Strategiplanen skal gøres forpligtende, idet der i tilknytning til denne opstilles mål og midler for udviklingen inden for kontraktperioden.

Der lægges vægt på, at alle personalegrupper og de studerende inddrages i processen med at formulere og drøfte mål og strategier først og fremmest gennem arbejdet i de kollegiale organer.